

Öppna jämförelser 2018

Ekonomiskt bistånd

Personer som uppbär ekonomiskt bistånd har ofta andra behov utöver hjälp med försörjning. Ekonomiskt bistånd är också ofta den verksamhet som många först kommer i kontakt med när de söker stöd från socialtjänsten. Ett kvalitativt arbete är därför att utreda eventuella problem som inte enbart är av ekonomisk karaktär samt att ge stöd och insatser utifrån individuella förutsättningar. Årets resultat av öppna jämförelser visar att det sker en positiv utveckling men att arbetet också behöver fortsätta att förbättras.

Årets resultat visar att:

- 62 procent av kommunerna använder en strukturerad utredningsmall där även barns situation finns med när behovet av ekonomiskt bistånd utreds.
- 59 procent av alla kommuner har en rutin för hur personalen ska agera vid indikation på att någon har utsatts för våld av närstående.
- Andelen kommuner som använder systematisk uppföljning i sin verksamhetsutveckling har ökat. I år är det 22 procent inom ekonomiskt bistånd, vilket är en ökning med tre procentenheter.

Det finns skillnader i resultaten mellan länen och kommunerna.

Barnperspektivet behöver fortsatt stärkas

Hänsyn till barns bästa, barnperspektivet, innebär att barnens situation ska uppmärksammas när föräldrar vänder sig till socialtjänsten med ansökan om ekonomiskt bistånd. Tre indikatorer berör barnperspektivet i öppna jämförelser av ekonomiskt bistånd: strukturerad utredningsmall som tar hänsyn till barns situation, rutin för att förhindra att barnfamiljer blir avhysta (tidigare vräks) och rutin för intern samordning av enskilda ärenden.

En grundlig utredning är en förutsättning för att en individ eller familj ska kunna få stöd som är anpassat efter individuella förutsättningar och behov. Resultaten för 2018 visar att andelen kommuner som uppger att de använder en strukturerad utredningsmall där barns situation finns med har ökat, men fortfarande anger drygt var femte kommun att de inte rutinmässigt använder ett sådant handläggarstöd (se tabell 1).

Trygghet och kontinuitet är av grundläggande betydelse för barns utveckling. För barnets bästa innebär det att undvika både ofrivilliga flyttar, att leva i osäkra tillfälliga boendelösningar och i värsta fall hemlöshet. Det är fortfarande många

barn som blir avhysta och ännu flera barn som är berörda genom att deras föräldrar saknar ett eget boende [1]. Att aktivt söka upp en barnfamilj med hyresskuld är ett effektivt sätt att säkerställa att familjen inte blir avhyst. En rutin för hur handläggare ska agera när socialtjänsten får information om hyresskulder är ett stöd när situationen uppstår [2]. 23 procent av kommunerna har en sådan rutin 2018.

Tabell 1. Indikatorer som belyser barnperspektivet 2016-2018

Andel kommuner och stadsdelar i Stockholm och Göteborg, procent, riket

Indikator	2016	2017	2018
Strukturerad utredningsmall..	55	57	62
Rutin för att förhindra avhysning	23	24	23
Aktuell rutin för intern samordning mellan ekonomiskt bistånd och barn och unga	69	69	74

Källa: Enkät Öppna Jämförelser Socialtjänst, kommunundersökning, myndighetsutövning, 2018.

Arbetet med våld i nära relationer förbättras

Det finns ett samband mellan social och ekonomisk marginalisering och utsatthet för hot och våld. Registerstudier tyder också på att utsatthet för våld i nära relationer är överrepresenterat bland biståndsmottagare [3].

Resultaten i öppna jämförelser visar att det finns en allt större medvetenhet kring att arbeta med våld i nära relationer inom ekonomiskt bistånd, även om det även där behöver förbättras. 59 procent av alla kommuner har en rutin för hur personalen ska agera om någon har utsatts för våld av närstående, vilket är en ökning med 7 procentenheter från 2017 (se tabell 2). 68 procent använder FREDA-kortfrågor för att upptäcka våldsutsatthet hos enskilda vuxna.

Tabell 2. Indikatorer som belyser arbetet med våld i nära relationer 2016-2018

Andel kommuner och stadsdelar i Stockholm och Göteborg, procent, riket

Indikator	2016	2017	2018
Aktuell rutin vid indikation på att en vuxen utsatts för våld	46	52	59
Använder standardiserade bedömningsmetoden FREDA-kortfrågor för att upptäcka våldsutsatthet hos enskilda vuxna	-	67	68

Källa: Enkät Öppna Jämförelser Socialtjänst, kommunundersökning, myndighetsutövning, 2018.

Arbetet med systematisk uppföljning kan utvecklas

Systematisk uppföljning är en drivande faktor både för socialtjänstens generella arbete med kvalitet och för utvecklingen av en evidensbaserad praktik. Systematisk uppföljning innebär att löpande beskriva enskilda klienters problem, behov och insatser för att kunna följa upp hur det går för dem [4]. När enskilda individers information sammanställs på gruppnivå kan det användas för att utveckla och förbättra verksamheten.

Ekonomiskt bistånd är det verksamhetsområde inom socialtjänsten där flest antal kommuner använder systematisk uppföljning. På riksnivå har andelen också ökat med ett par procentenheter, från 19 till 22 procent 2018, vilket är positivt. Men förbättringsutrymmet är fortfarande stort. För att börja arbeta med systematisk uppföljning se exempelvis olika metodstöd på Socialstyrelsen webbplats.

Referenser

1. Hemlöshet 2017 – omfattning och karaktär. Socialstyrelsen 2017.
2. Stöd för socialtjänsten i arbetet med att förebygga avhysningar. Socialstyrelsen 2017.
3. FIA – förutsättningar inför arbete. Manual till bedömningsmetoden. Socialstyrelsen 2017.
4. Systematisk uppföljning. Beskrivning och exempel. Socialstyrelsen 2014.

Öppna jämförelser

Målet med öppna jämförelser inom socialtjänsten och den kommunala hälso- och sjukvården är verksamhetsförbättring som kommer brukaren till gagn.

Datakälla: Enkät Öppna jämförelser Socialtjänst och kommunal hälso- och sjukvård, kommunundersökning, myndighetsutövning, 2018, Socialstyrelsen.

95 procent av kommunerna har besvarat enkätens generella del och 93 procent besvarade delenkäten om ekonomiskt bistånd.

Mer information

Du hittar alla resultat i Excelfilen, redovisade för stadsdelar i Göteborg och Stockholm, på kommun-, läns- och riksnivå:

<http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2018/2018-6-1>

I Användarguiden finns information om hur resultaten kan användas, metod, beskrivningar av indikatorer och bakgrundsmått:

<http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2018/2018-6-1>

Titta också på registerindikatorerna för ekonomiskt bistånd som publicerades i november 2017.

Kontakt:

Malin Hultman

Telefon: 075-247 37 86

E-post: Malin.Hultman@socialstyrelsen.se